

Konsumentpriser för brev och paket

En internationell jämförelse

Konsumentpriser för brev och paket
En internationell jämförelse

Författare
Joakim Levin

Förord

Post och telestyrelsen (PTS) skall verka för att en väl fungerande samhällsomfattande posttjänst finns tillgänglig för alla samt fortlöpande följa utvecklingen och bevaka att posttjänsten svarar mot samhällets behov. I PTS uppgift ingår också att följa prisutvecklingen och bedöma om prissättningen av den samhällsomfattande tjänsten är i enlighet med gällande prisreglering och tillståndsvillkor för Posten. De observationer som presenteras i denna rapport är ett led i detta arbete.

Rapporten har utarbetats av Joakim Levin vid PTS enhet för posttillsyn.

Stockholm i oktober 2008

Marianne Treschow

Generaldirektör

Innehållsförteckning

Förord	3
Sammanfattning	6
Abstract	7
1. Bakgrund och syfte	8
1.1. Bakgrund	8
1.2. Syfte & Metod	8
1.3. Viktiga skillnader i förutsättningar	10
1.3.1. <i>Geografi och demografi</i>	10
1.3.2. <i>Mervärdeskattsystem</i>	11
2. Prishistorik i Sverige 1999-2008	13
2.1. Bakgrund	13
2.2. Prisutvecklingen på brev och paket i Sverige 1999-2008	13
2.3. Sammanfattande kommentar	14
3. Aktuella priser	16
3.1. 1:a-klass brevbefordran	16
3.1.1. <i>Inrikes brev</i>	16
3.1.2. <i>Utrikes brev, Europa</i>	19
3.1.3. <i>Utrikes brev, Övriga världen</i>	21
3.1.4. <i>Sammanfattning 1:a-klass brevbefordran</i>	23
3.2. Paketbefordran, motsvarande Postpaketet	24
3.2.1. <i>Inrikes</i>	24
3.2.2. <i>Utrikes paket, Europa</i>	25
3.2.3. <i>Utrikes paket, övriga världen</i>	27
3.2.4. <i>Sammanfattning paketbefordran</i>	29
4. Avslutande diskussion och slutsatser	31
Källor	33
Koncernnivå	34
Brev och paket, totalt	34
Brev	34
Paket	34

Tabellförteckning

Tabell 1	Befolkning & geografi	11
Tabell 2	Kostnadsindex, inrikes 1:a klassbrev	18
Tabell 3	Rangordning prisnivå 1:a klassbrev; konsumentpris	23
Tabell 4	Tariffmodeller, utrikes paket, Europa (inkl. ev. moms)	26
Tabell 5	Tariffmodeller, utrikes paket, övriga världen	28
Tabell 6	Rangordning prisnivå postpaket; konsumentpris	30

Figurförteckning

Figur 1	Prisutveckling för brev och postpaket 1999-2008	14
Figur 2	Konsumentpriser, inrikes brev (1:a klass)	17
Figur 3	Konsumentpriser, utrikes brev (1:a klass, Europa)	20
Figur 4	Konsumentpriser, utrikes brev (1:a klass, övriga världen)	22
Figur 5	Konsumentpriser, inrikes postpaket	25
Figur 6	Konsumentpriser, utrikes postpaket, Europa	27
Figur 7	Konsumentpriser, utrikes postpaket, övriga världen	29

Bilagor

Bilaga 1	34
Rörelsemarginaler 2007	34

Sammanfattning

I PTS uppgift ingår att följa prisutvecklingen på den svenska postmarknaden. Denna rapport behandlar dels prisutvecklingen den senaste tioårsperioden, dels hur konsumentpriserna i Sverige i dagsläget förhåller sig till motsvarande priser i övriga nordiska länder samt i Tyskland och Storbritannien. I rapporten har vi fokuserat analysen till de vanligaste tjänsterna inriktade mot konsumenter och mindre företag: 1:a klassbrev och postpaket, uppdelat på in- och utrikesdestinationer.

Prisutvecklingen i Sverige skiljer sig drastiskt åt mellan olika tjänster. Det vanliga inrikesportot för brev är prisreglerat enligt den pristaksmodell som etablerades i postförordningen (SFS 1998:529), och det har medfört att endast en prishöjning för brev med frimärke genomförts den senaste tioårsperioden. Prisökningen på frimärkta 1:a klassbrev har därigenom stannat vid 10 % sedan 1999. I andra änden av skalan återfinns inrikes postpaket, vilket exempelvis för den lägsta viktklassen (upp till 3 kg) har ökat med 84,1 % under samma period. Som jämförelse kan nämnas att KPI under jämförelseperioden ökat med 17,4 %, och att paket från Sverige till destinationer i Europa ökat med 24,0 %.

Även i den internationella jämförelsen framkommer att det är stora variationer mellan olika tjänster. Ett land där det exempelvis kan vara relativt billigt att skicka brev, kan istället ligga väsentligt dyrare när det gäller paket, och vice versa. I Sverige är det relativt billigt att skicka inrikes brev, och brev till övriga världen. Däremot ligger de svenska priserna högst i Norden när det gäller brev till Europa.

På paketsidan får de svenska konsumenterna betala mest av alla i undersökningen för att skicka ett inrikes postpaket, vilket i det svenska fallet heller inte är förvånande om man ser till de stora prisökningarna som skett på denna tjänst här de senaste åren. Även på postpaket till Europa ligger Sverige relativt högt, i konkurrens med det geografiskt avlägsna Island. Däremot är de svenska paketpriserna till mer avlägsna destinationer (dvs., utanför Europa) klart lägst i jämförelsen med de nordiska länderna.

Sammantaget blir bilden splittrad över prisnivån på brev- och pakettjänster i Sverige jämfört med i våra grannländer. Med hänsyn till de skilda geografiska och demografiska förutsättningarna i de olika länderna kan vi inte finna att de aktuella svenska priserna är orimliga i ett internationellt perspektiv.¹

---

¹ PTS granskar även löpande att priserna på tjänster som ingår i den sk sk samhällsomfattande tjänsten är baserade på kostnaderna, vilket årligen redovisas till regeringen. Detta är en annan frågeställning än den som analyserats i föreliggande rapport.

Abstract

1. Bakgrund och syfte

1.1. Bakgrund

I enlighet med *postlagen (1993:1684)* har Post- och telestyrelsen (PTS) uppdraget att granska att Posten AB:s verksamhet följer EG:s postdirektivs (97/67/EG) krav på den s.k. samhällsomfattande posttjänsten. Av lagstiftningen framgår bland annat att priserna för de av Postens tjänster som anses vara samhällsomfattande ska grunda sig på kostnaderna samt vara rimliga.

I *förordning (2007:951) med instruktion för PTS* ges PTS ett sektorsansvar för postområdet. Det innebär bl.a. att PTS har en aktiv roll i utvecklingen av de samhällsomfattande tjänsterna. I sektorsansvaret ingår också att övervaka prisutvecklingen för posttjänster. När det gäller postmarknaden ska PTS även främja att den ”fungerar effektivt ur ett konsumentperspektiv” (11 §).

I klagomål som ställts till myndigheten framkommer stundtals synpunkter från konsumenter om att vissa av Postens priser skulle vara väsentligt högre än motsvarande tjänster i andra länder.

Enligt villkoren för Postens tillstånd för att bedriva postverksamhet ska redovisningen av kostnaderna vara verifierbar av tillsynsmyndigheten. Den årliga granskningen av redovisningen är inriktad på granskning av kostnadsfördelningar till enskilda tjänster. I denna löpande granskning av Postens redovisning i enlighet med tillståndsvillkoren har framkommit att skillnaden (marginalen) mellan priser och kalkylerad kostnad skiljer sig mycket kraftigt åt mellan olika tjänster.²

1.2. Syfte & Metod

Syftet med denna rapport är att ge en aktuell beskrivning av Posten Sveriges prissättning av de samhällsomfattande posttjänsterna ur ett internationellt perspektiv. Vidare är det viktigt att inför den beslutade sammanslagningen mellan Posten och Post Danmark ha en detaljerad bild av prisnivåerna mellan länderna i nuläget för att framöver löpande kunna följa hur den nya situationen eventuellt påverkar prissättningen.

Post- och telestyrelsen (PTS) har förutom att granska att Posten AB följer stipulerade regler bl.a. till uppgift att följa marknadssituationen på postområdet. Mot bakgrund av de klagomål som då och då lämnats av allmänheten till PTS, är det viktigt att allmänheten, operatörer och andra företag får en bild av hur prisnivån på postområdet verkligen ser ut, särskilt vad gäller de tjänster som riktas mot allmänheten

---

² Se PTS tillsynsrapport ”PTS årliga ekonomiska tillsyn - Postens redovisning, kalkylering och prissättning för år 2006” (2008-04-11, Dnr 07-8520/32).

(konsumenter, småföretag etc.). Därför har PTS bedömt det angeläget att delge allmänheten resultatet av denna del av den kontinuerliga granskningen.

Regelverket stipulerar att priserna skall vara rimliga och kostnadsbaserade. Här i ligger en viss motsättning, då rimlighetskravet (ur konsumentperspektiv) motverkar att postoperatören driver verksamheten så kostnadsineffektivt att priserna pga. kostnadsbaseringen blir allt för höga. PTS kan alltså inte enbart nöja sig med att fokusera granskningen på om använda priser är kostnadsbaserade, utan det är även viktigt att kunna bedöma *rimligheten* i prissättningen. Detta innebär i förlängningen alltså att kostnadseffektiviteten måste bedömas, då man inte kan ta för givet att den i ett kostnadsbaserat pris underliggande kostnaden i sig är rimlig.

I denna del av granskningen studerar PTS likartad verksamhet i omvärlden bl.a. för att bedöma huruvida Postens *priser* ur ett konsumentperspektiv ter sig rimliga i ett internationellt perspektiv. Specifikt har priser och vinstmarginaler för motsvarande posttjänster i de nordiska länderna inhämtats och studerats. De tjänster som här granskas är inrikes och utrikes befordran av brev³ respektive postpaket (upp till 20kg). Som ytterligare referensländer har Tyskland (Deutsche Post) & Storbritannien (Royal Mail) använts.⁴

När det gäller priser så har vi kunnat inhämta dessa i detalj för alla olika viktclasser för respektive tjänst och land, och jämförbarheten bedöms vara god.⁵ Kostnadsdata har däremot endast kunnat inhämtas i mer aggregerad form, dvs. per tjänstesegment och inte per enskild tjänst eller viktclass. Eftersom även tjänstesegmentsindelningen skiljer sig åt mellan de olika länderna blir det här svårare att göra direkta jämförelser, vilket gör att bedömningen får göras på en mer övergripande nivå.

Prisdata från resp. operatörs internetsidor har inhämtats löpande och uppdaterats per 2008-09-01. Valutakurser är beräknade som medelvärdet av riksbankens officiella valutakurser under vecka 36. Samtliga priser har sedan omräknats till svenska kr (SEK) genom dessa valutakurser. Historiska prisdata avseende Sverige är hämtade från PTS prisdatabas.

Då mervärdesskattereglerna skiljer sig åt mellan länderna kommer vi i granskningen att skilja på priserna exkl. mervärdesskatt (nedan kallat *intäktpris*) och priser inkl.

---

³ Vi redovisar i denna rapport priserna för 1:a klassbrev, vilket är den tjänst som framförallt är inriktad mot konsumenter. Priserna för ekonomibrev, dvs. brev med längre befordringstid till ett lägre pris, redovisas inte explicit. Däremot kan konstateras att jämförelsen mellan länderna skulle bli likartad för ekonomibrev då ekonomibrevspriserna är direkt kopplade till priserna på 1:a klassbrev. Detta gäller i princip även om vissa mindre skillnader kan observeras mellan hur mycket ekonomibrevspriserna reduceras i förhållande till 1:a klass i de olika länderna.

⁴ Deutsche Post saknar dock motsvarighet till tjänsten andra klass brev (B-post) för enstaka försändelser.

⁵ Vissa mindre skillnader i produktvillkor har noterats, men bedöms inte påverka den allmänna jämförbarheten.

mervärdesskatt (nedan kallat *konsumentpris*). För operatörerna själva är *intäktspriset* givetvis det som är relevant, medan *konsumentpriset* är det som är väsentligt för privatkunder och övriga som ej är berättigade att dra av mervärdesskatten.⁶ I enlighet med rapportens syfte ligger här tyngdpunkten vid att redovisa konsumentpriser.

1.3. Viktiga skillnader i förutsättningar

1.3.1. Geografi och demografi

Det finns ett antal geografiska och demografiska förutsättningar som har stor påverkan på kostnaderna för posttjänster, vilket därigenom även påverkar prisbildningen. För länderna inom EU gäller enligt EU:s postdirektiv att priserna på tjänster inom den samhällsomfattande posttjänsten skall vara kostnadsorienterade. Därför skall även kostnadsstrukturella skillnader mellan länderna återspeglas i priserna.

De grundläggande förutsättningarna skiljer sig väsentligt åt mellan länderna i vår undersökning (se tabell 1 nedan). Kostnaderna för distributionsnätverk påverkas i hög grad av vilken yta en postoperatör skall täcka. Å andra sidan är den totala postvolymen givetvis även beroende av befolkningens storlek. Då postverksamhet anses ha väsentliga skalfördelar innebär det att styckkostnaden per distribuerad enhet blir lägre ju större volym som hanteras. Mått som väger samman dessa faktorer är därför befolkning per km² och brev per capita. Vidare anses den totala distributionskostnaden även påverkas av hur stor del av befolkningen som bor på landsbygd respektive i tätorter.

Svenska Posten har störst areal att täcka av samtliga operatörer i undersökningen. Våra befolkningsmässigt betydligt större grannar Tyskland och Storbritannien har dock en avsevärt större befolkning per km². Även Danmark har en betydligt större befolkningstäthet än Sverige (129,4 mot 22,0). Däremot ligger Finland och Norge strax under Sverige. Island intar en särställning med en mycket låg befolkningstäthet men har å andra sidan relativt få invånare utanför tätorter.

En översiktlig sammanvägning av dessa faktorer ger vid handen att Storbritannien torde ha de mest strukturellt gynnsamma förutsättningarna i kostnadshänseende, följt av Tyskland. Bland de nordiska länderna är dessa strukturella förutsättningar med stor marginal bäst i Danmark. Därefter följer Sverige, Finland och Norge på en ganska likartad nivå. Island har en mycket låg befolkningstäthet, men å andra sidan både en hög andel av befolkningen koncentrerad i ett fåtal städer samt den till ytan minsta arealen att täcka in, varvid landet är svårt att placera in i jämförelsen.

---

⁶ Man bör dock ha i åtanke att de priser som här studerats inte gäller hela volymerna, utan större kunder och myndigheter kan få betydligt lägre priser genom avtal.

	SE	DK	FI	IS	NO	GE	UK
Area (1000 km ²)	410,9	42,4	304,6	100,2	307,4	349,2	241,6
Befolkning per km ²	22,0	129,4	17,2	3,0	15,1	236	252
Brev per capita	330	270	300	i/u	i/u	220	335
Befolkning i städer	83%	86%	62%	93%	77%	88%	89%

Källor:

Area och befolkning per km – CIA: *The World Factbook*, 2008-05-01

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>

Brev per capita, avser 2004 – Wik-Consult (2006), *Main Developments in the Postal Sector (2004-2006)*, Study for the European Commission ETD/2005/IM/E4/63, Figure 4.3.4

Befolkning i städer – SE, GE & UK (2005) ...;

DK(2008) – StatBank Denmark <http://www.statbank.dk/statbank5a/default.asp?w=1280>

FI (2005), IS(2005), NO (2001) – United Nations Statistics Division – *The Demographic Yearbook 2005*

<http://unstats.un.org/unsd/demographic/products/dyb/dyb2005/Table07.pdf>

1.3.2. Mervärdesskattesystem

Det finns också flera olikheter i ländernas mervärdesskattesystem (momssystem) som påverkar de slutliga konsumentpriserna. I länder där posttjänsterna inte är momsbefriade måste alltså konsumenterna betala även moms vid köp av tjänsterna, vilket gör att länder där motsvarande tjänster är momsbefriade automatiskt får en prisreducering som inte är baserad på postdistributionens kostnader. I Sverige är samtliga brev tjänster samt paket inrikes och till länder inom EU momspliktiga (med 25 % moms), dvs. endast utrikes paket till länder utanför EU är momsbefriade. I Norge är systemet likartat, med skillnaden att samtliga utrikespaket är momsbefriade. I Finland är systemet detsamma som i Sverige, men momssatsen är något lägre, 22 %.

Det danska systemet är däremot helt annorlunda, då samtliga posttjänster är momsbefriade. Detsamma gäller i Tyskland och Storbritannien. I Island är samtliga posttjänster utom inrikes paket momsbefriade.

Då fokus i denna rapport ligger på konsumentpriser, så presenteras alla jämförelser inklusive eventuell moms. Om man avser att göra direkta jämförelser mellan ländernas posttjänster vad gäller prisernas koppling till de nationella postoperatörernas kostnader måste man därför även beakta de skillnader som finns i momssystemen.

2. Prishistorik i Sverige 1999-2008

2.1. Bakgrund

Som en bakgrund till den internationella jämförelsen av det aktuella prisläget presenterar vi i detta avsnitt en sammanställning över prisutvecklingen på de tjänster som är särskilt av vikt för privatkonsumenter och mindre företag, dvs 1:a klassbrev och det s k Postpaketet. Den aktuella undersökningen visar prisutvecklingen för dessa grundläggande tjänster sedan införandet av den nuvarande prisregleringen, vilken etablerades i postförordningen (SFS 1998:529). För överblickbarhetens skull redovisas endast utvecklingen för de lägsta viktklasserna för resp. tjänst (upp till 20 gram för brev, upp till 3 kg för paket).

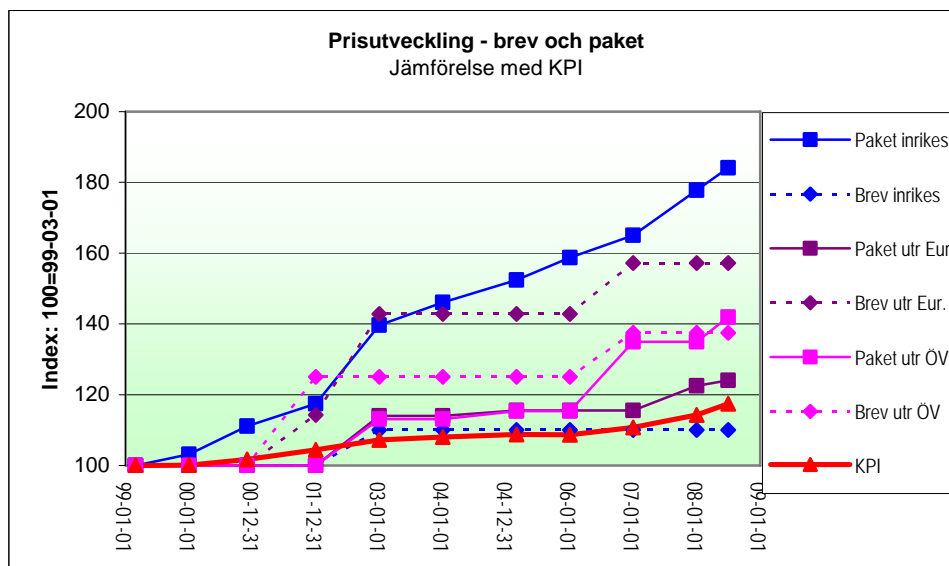
2.2. Prisutvecklingen på brev och paket i Sverige 1999-2008

Prisutvecklingen i Sverige skiljer sig drastiskt åt mellan olika tjänster (se figur 1). Det vanliga inrikesportot för brev är prisreglerat i enlighet med postförordningen, och det har medfört att endast en prishöjning för brev med frimärke genomförts den senaste tioårsperioden. Genom detta har prisökningen på 1:a klassbrev med frimärke stannat vid 10 % sedan 1999. På brev till Europa är prisökningen väsentligt högre, 57,1 %. Prishöjningen på brev till länder utanför Europa stannar på 37,5 % under perioden.

Vad gäller postpaket, så har prisökningen varit markant på inrikes postpaket, med en ökning om 84,1 % för den lägsta viktklassen. Däremot stannar ökningen vid 24,0 % för postpaketet inom EU. För postpaket till övriga länder är ökningen 41,9 %.

Som jämförelse kan nämnas att ökningen av konsumentprisindex (KPI) under samma period var 17,4 %. Den enda av de studerade tjänsterna som inte ökat mer än KPI är alltså det prisreglerade inrikesbrevet. Konsumentnyttan av prisregleringen är därmed mycket tydlig.

Figur 1 Prisuveckling för brev och postpaket 1999-2008

Figur 1) Löpande priser i SEK för den lägsta viktklassen i respektive tjänst

2.3. Sammanfattande kommentar

Postens inrikespaket har ökat kraftigt i pris under den senaste tioårsperioden. Prisökningstakten är fortsatt mycket hög, vilket kan exemplifieras med att det skett prishöjningar både i januari och juli 2008. Konkurrensen på konsumentmarknaden för paket har traditionellt varit mycket låg. På senare tid har dock viss konkurrens kunna börja skönjas genom att exempelvis DHL och Schenker Privpak börjat marknadsföra pakettjänster även till vanliga privatkonsumenter. Noterbart är att prisökningen varit betydligt lägre på paket till Europa, där förmodligen trycket från större internationella konkurrenter varit mer påtagligt, och att den ökade konkurrensen på företagsinriktade pakettjänster där spillt över en del. Det finns sålunda grund för en hypotes att konkurrenssituationen är en del av förklaringen till de skilda prisökningstakterna.

På brevsidan saknar Posten i princip konkurrens på enstaka försändelser⁷, oavsett destination. Inrikes brev är alltså prisreglerade. På utrikessidan där det varken finns

⁷ Med enstaka menas att försändelser lämnas till postoperatören i fåtal, eller helt enkelt en och en, till skillnad från s k sändningar där en enskild kund lämnar in en stor mängd försändelser vid ett och samma tillfälle. På ett mindre antal orter finns viss konkurrens från små lokala postoperatörer, medan Swiss Post etablerat en viss mindre konkurrens på utrikes brev. Postens största konkurrent Bring CityMail sysslar

etablerad konkurrens eller någon prisreglering så har prisökningarna varit betydligt högre.

överhuvudtaget endast med sändningar, och har inte visat något intresse för att etablera konkurrens på tjänster riktade till konsumenter.

3. Aktuella priser

3.1. 1:a-klass brevbefordran

3.1.1. Inrikes brev

1:a klass inrikes brev är s.k. övernattbefordrade brev. I denna kategori särskiljer sig Posten Norge klart från övriga operatörer i undersökningen genom ett väsentligt högre inrikesporto (se figur 2). För vissa (särskilt tyngre) viktklasser är Norge upp till 116 % dyrare än Sverige. Enda undantaget (pga. annorlunda vikttrappa) är brev mellan 251-350 g där både Sverige och Danmark ligger högre.

Posten Sverige är tillsammans med Island billigast av de nordiska operatörerna i en viktklass; brev upp till 20 g (38 % lägre än i Finland, och 27 % lägre än i Danmark – båda har dock sin lägsta viktklass upp till 50g). Man kan notera att Posten Sverige är den enda operatör i undersökningen som *inte* använder sig av 50 g som en viktgräns, utan har det vida intervallet 21 g till 100 g som sin andra viktklass. Detta leder till att de svenska konsumenterna, relativt sett, får betala avsevärt mer än de isländska, finska och danska för brev mellan 21 g och 50 g. I detta intervall är det isländska priset 44 % lägre, det finska 31 % lägre, och det danska 36 % lägre. De finska och danska konsumenterna får i gengäld alltså betala mer för brev upp till 20g. Enligt uppgifter från Posten väger 74 % av svenska brev (med frimärken) 20 g eller mindre. 14 % återfinns i viktintervallet 21 g till 50 g.⁸

Även för vikter över 50g ligger de svenska konsumentpriserna högre än både i Finland och Island. Finländska konsumenter betalar mellan 3 % och 31 % lägre pris än svenska, för vikter överstigande 50g.⁹ De isländska priserna ligger generellt sätt betydligt lägre än i övriga nordiska länder. Jämfört med Sverige ligger priserna mellan 1,5 % och 55 % lägre för olika viktklasser. Men en stor del av skillnaden kan förklaras av att brevtjänster är momsbefriade i Island.

Däremot har Danmark efter kraftiga prishöjningar vid årsskiftet närmast sig de svenska priserna, och ligger f.n. mycket nära de svenska priserna i de flesta viktklasser.¹⁰ Då skall man dessutom komma ihåg att de danska brevtjänsterna är momsbefriade, vilket innebär att räknat in intjäning (dvs. exkl. moms) så ligger de svenska priserna betydligt lägre än i Danmark generellt sett.

För att öka jämförbarheten och identifiera ett mer generellt mått på prisnivån har vi definierat en ”brevkorg” baserad på den genomsnittliga fördelningen mellan olika

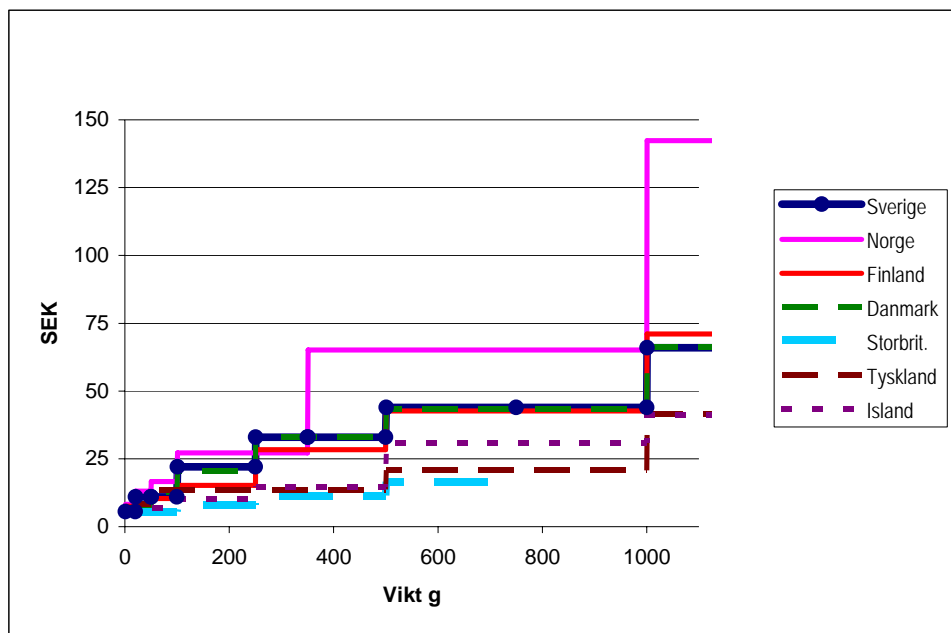
---

⁸ 74 % av samtliga frimärkta brevöversändelser i Sverige väger högst 20 gram (Posten AB).

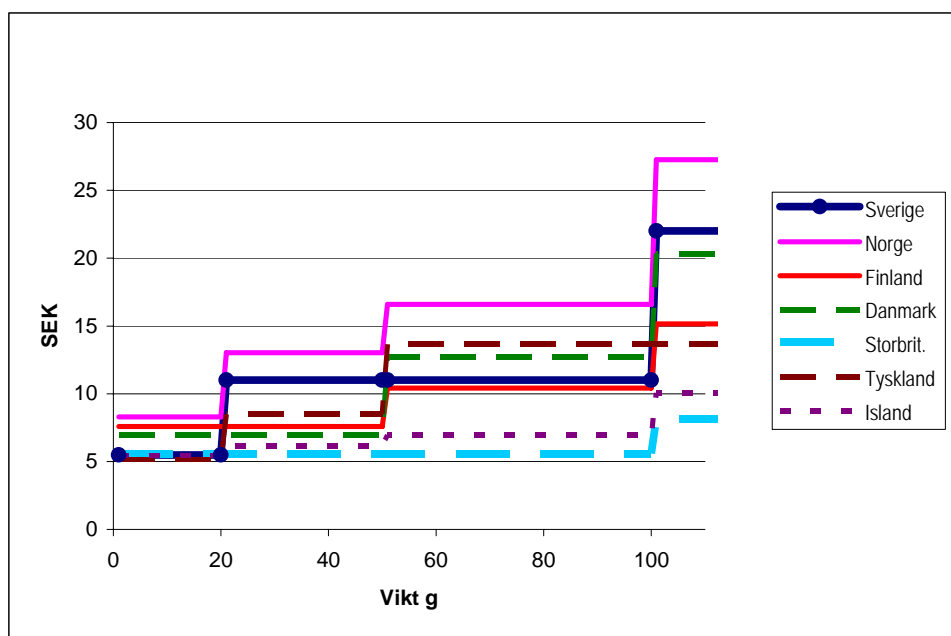
⁹ Med undantag för högsta viktklassen, där Finland är 7 % dyrare.

¹⁰ Undantaget är brev 51 g – 100 g som är 15 % dyrare i Danmark, och det tidigare nämnda priset för brev upp till 20 g, som är 27 % högre.

Figur 2 Konsumentpriser, inrikes brev (1:a klass)

Figur 2 a) Priser i SEK inklusive ev. moms, alla viktklasser

Figur 2 b) Priser i SEK inklusive ev. moms, låga viktklasser

viktclasser i Sverige, dvs. en svensk medelkorg av brevfrändelser. Kostnaden för att skicka denna medelkorg brev inrikes i de olika länderna redovisas i tabell 2. Det visar sig att kostnaden för att skicka denna är lägst i Storbritannien. Svenska Postens genomsnittliga prisnivå på denna ”brevkorg” understiger de genomsnittliga finska, danska och norska priserna väsentligt.

Tabell 2 Kostnadsindex, inrikes 1:a klassbrev

Kostnadsindex för distribution av svensk medelkorg av brev, inrikes 1:a klass, konsumentpriser (inkl. moms) resp intäktspriser (exkl. moms). Index: 100=Sverige inkl. moms (80=Sverige exkl. moms)			
		A) Konsumentpris	B) Intäktspris
	Kostnadsindex:		
	Storbritannien	71,5	71,5
	Island	76,5	76,5
	Tyskland	76,5	76,5
	Sverige	100,0	80,0
	Finland	108,4	88,9
	Danmark	106,9	106,9
	Norge	142,7	114,2

Tar man hänsyn till den del av portot som är moms, och enbart utgår från priset räknat i intäkt för postoperatören, det s.k. intäktspriset, kommer Posten ut i en ännu bättre dager. Större delen av prisskillnaden mot de stora postoperatörerna Deutsche Post och Royal Mail, samt lilla isländska Postur, kan nämligen förklaras med skillnaden i momsbeskattning (se kolumn B i tabell 2).

Sammantaget är den nordiska rangordningen i prisnivå för inrikes 1:a klass-brev följande (lägst prisnivå först):

1) Island 2) Sverige, 3) Finland 4) Danmark, 5) Norge.

Det finns sålunda vid en internationell jämförelse inga indikationer på att Posten Sveriges priser på inrikes 1:a klass-brev på något sätt skulle vara orimliga. Vid en jämförelse av konsumentpriser som inkluderar även Tyskland och Storbritannien kan vi konstatera att Deutsche Post har det lägsta konsumentpriset för brev upp till 20 g.

Royal Mail och Deutsche Post ligger jämsides på en nivå klart under de nordiska operatörerna för högre vikter. Royal Mail är som mest 60 % billigare än Posten Sverige (i viktklass 251 g - 500 g), men det är i sammanhanget viktigt att komma ihåg att både Royal Mail och Deutsche Post är momsbefriade, samt har helt andra operativa förutsättningar gällande t.ex. befolkningstäthet och totala volymer.

3.1.2. Utrikes brev, Europa

Vad gäller utrikesbefordran till Europa är bilden annorlunda än för inrikes, vilket framgår av Figur 3. Posten Sveriges priser ligger, i jämförelse med de nordiska operatörerna, i denna kategori generellt sett högst, i viss "konkurrens" med Norge som ligger högre i några viktklasser. Finland ligger däremot lägst för denna tjänst. Skillnaden mellan Sverige och Finland är högst påtaglig, mellan 26 % och 48 % i de olika viktklasserna.¹¹

Den nordiska rangordningen i prisnivå blir följande (lägst prisnivå först):

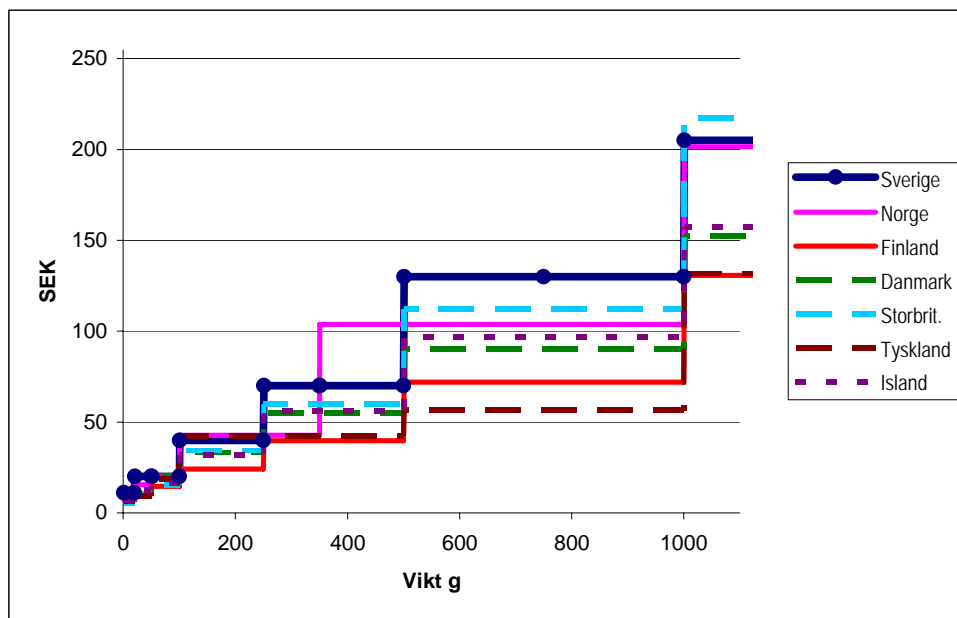
1) Finland, 2) Island 3) Danmark, 3) Norge, 4) Sverige.

De volymmässigt större operatörerna Royal Mail och Deutsche Post ligger för Europa-brevet inte alls lika lågt i pris, relativt sett, som för inrikes breven. Faktum är att Royal Mails pristrappa följer Posten Sveriges väldigt nära, och faktiskt är dyrast för de tyngsta breven. Deutsche Post är pga annan tillämpning av vikttrappan dyrast i intervallet 101 g - 250 g, och billigast endast i intervallet 501 g - 1000 g. Itella (Finland) har mycket konkurrenskraftiga priser för Europa-brev och ligger lägst i flertalet viktklasser.

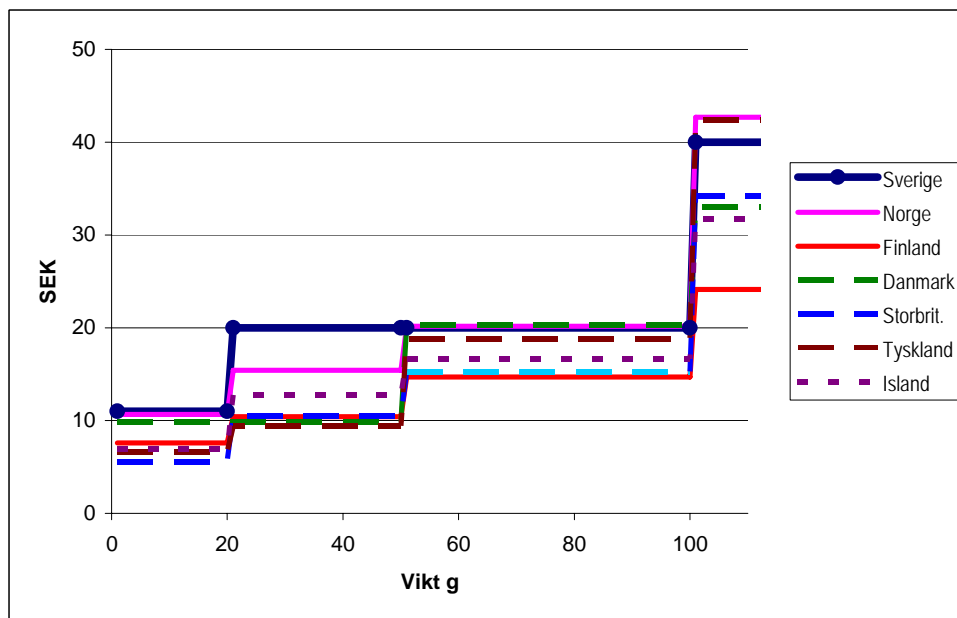
---

¹¹ Finland har en något differentierad prissättning mellan olika områden i Europa, där det är något billigare till vissa närliggande områden (som ex. Sverige). Jämförelsen är dock baserad på högsta pris för Europa, vilket alltså missgynnar Finland något.

Figur 3 Konsumentpriser, utrikes brev (1:a klass, Europa)

Figur 3 a) Priser i SEK inklusive ev. moms, alla viktklasser

Figur 3 b) Priser i SEK inklusive ev. moms, låga viktklasser

3.1.3. Utrikes brev, Övriga världen

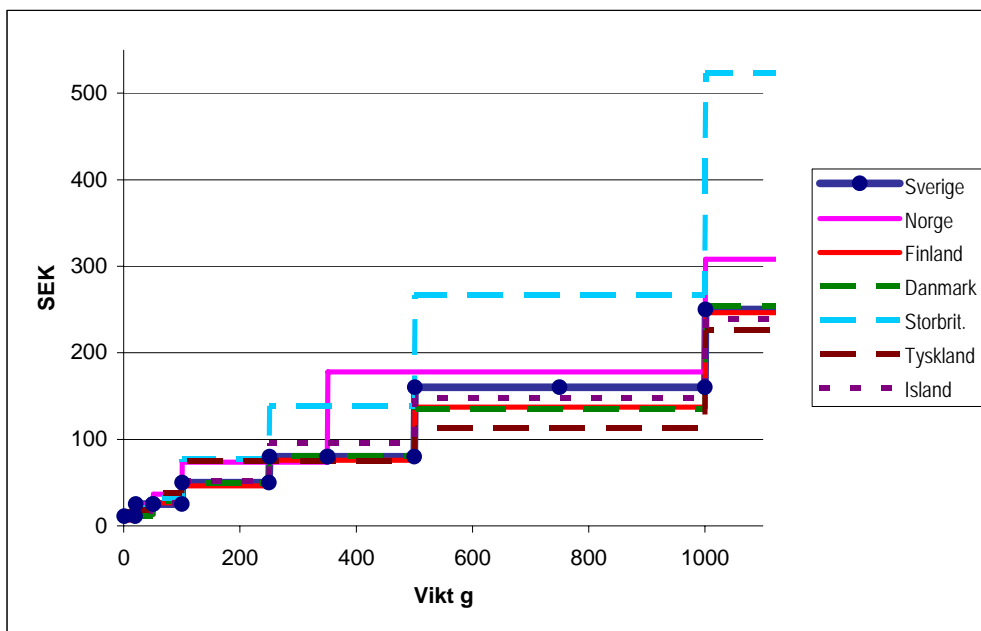
När det gäller utrikes 1:a-klassbrev till övriga världen så är prissättningen betydligt mer likartad mellan länderna (se figur 4). Skillnaderna mellan billigaste och dyraste nordiska operatör är här, relativt sett, tydligt mindre än för inrikes brev respektive utrikes brev till Europa.

Royal Mail som har mycket konkurrenskraftiga priser på inrikes brev, ligger dock i en särställning med betydligt högre porton för brevfräsändelser till övriga världen än samtliga andra operatörer i undersökningen. Royal Mail är upp till 143 % dyrare än Posten Sverige för de tyngsta breven. Deutsche Post ligger relativt högt på låga vikter, men är billigare än de nordiska länderna på tyngre brev (över 500 g).

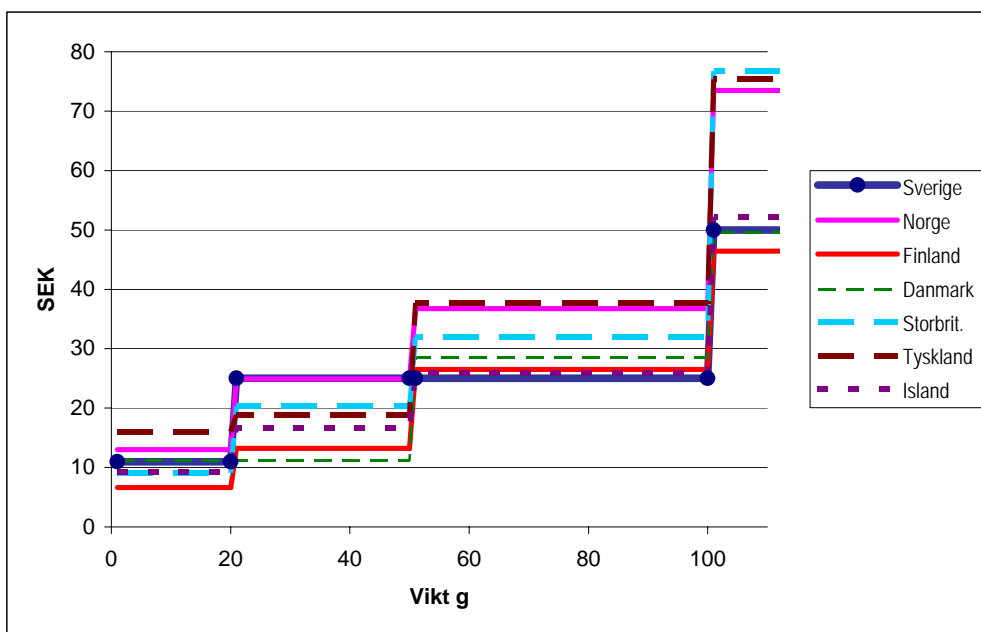
De norska konsumenterna får även för denna tjänst generellt betala mer än i övriga nordiska länder. De isländska priserna i denna kategori ligger något bättre till, men är klart högre än i de tre övriga nordiska länderna. Dessa tre länder ligger genomgående mycket lika i denna kategori, men genomsnittligt sett är de finska priserna något lägre. Sammantaget är alltså den nordiska rangordningen i konsumentpriser i denna kategori följande (lägst prisnivå först):

1) Finland, 2) Danmark, 3) Sverige, 4) Island, 5) Norge

Figur 4 Konsumentpriser, utrikes brev (1:a klass, övriga världen)

Figur 4 a) Priser i SEK inkl. ev. moms. Alla viktklasser

Figur 4 b) Priser i SEK inkl. ev. moms. Låga viktklasser

3.1.4. Sammanfattning 1:a-klass brevbefordran

Undersökningen avseende de nordiska operatörernas generella prisnivåer för de tre tjänsterna inrikes brev, utrikes brev till Europa och utrikes brev till övriga världen sammanfattas i tabell 3. Storbritannien och Tyskland har här placerats in på resp. placering ”utom tävlan”.

I den nordiska jämförelsen, är prisnivån högst i Norge, utom för brev till Europa, där Sverige ligger högst. Finland ligger lägst utom för brev till övriga världen, där Danmark ligger strax under. Posten Sverige är inte billigast för någon kategori, vilket även gäller den norske operatören. Sammantaget kan man säga att priserna i Finland och Danmark ligger generellt lägre än i Norge och Sverige på 1:a-klass brevbefordran.¹²

Tabell 3 Rangordning prisnivå 1:a klassbrev; konsumentpris

Konsument- prisinivå	Inrikes	Utrikes	
		Europa	Övr. världen
Dyrast	Norge	<i>Storbrit.</i> Sverige	<i>Storbrit.</i> Norge
...	Danmark	Norge	Island
...	Finland	Danmark	Sverige
...	Sverige	Island <i>Tyskland</i>	Danmark <i>Tyskland</i>
Billigast	Island <i>Tyskland</i> <i>Storbrit.</i>	Finland	Finland

¹² En intressant notering är att det konkurrensutsatta Royal Mail ligger mycket lågt vad gäller priser på inrikes brev, medan man verkar kompensera detta genom betydligt högre priser för utrikes befordran. Däremot ligger Deutsche Post tämligen lågt för alla tre typerna av befordran.

3.2. Paketbefordran, motsvarande Postpaketet

Det kan först konstateras att det finns få enhetliga prissättningsprinciper för de grundläggande pakettjänsterna mellan de olika operatörerna. Ett exempel är väsentligt skilda viktklasser för inrikes paket. På utrikes paket tillämpas en linjär skala (grundpris + vikt tillägg per kg $\times$ vikt) i Danmark, Norge & Sverige, dock med uppenbart olika tyngd på grundpris och vikt tillägg. Finland tillämpar en traditionell viktrappa rakt av för både inrikes & utrikes paket.

Det skall vidare nämnas att ett par operatörer för utrikes paket har en differentierad prissättning mellan olika områden i båda kategorierna Europa resp. övriga världen, där det är något billigare till vissa närliggande områden. Posten Sverige har dock endast denna grova uppdelning, och vi jämför i dessa fall hela tiden med operatörens högsta pris för resp. kategori.

3.2.1. Inrikes

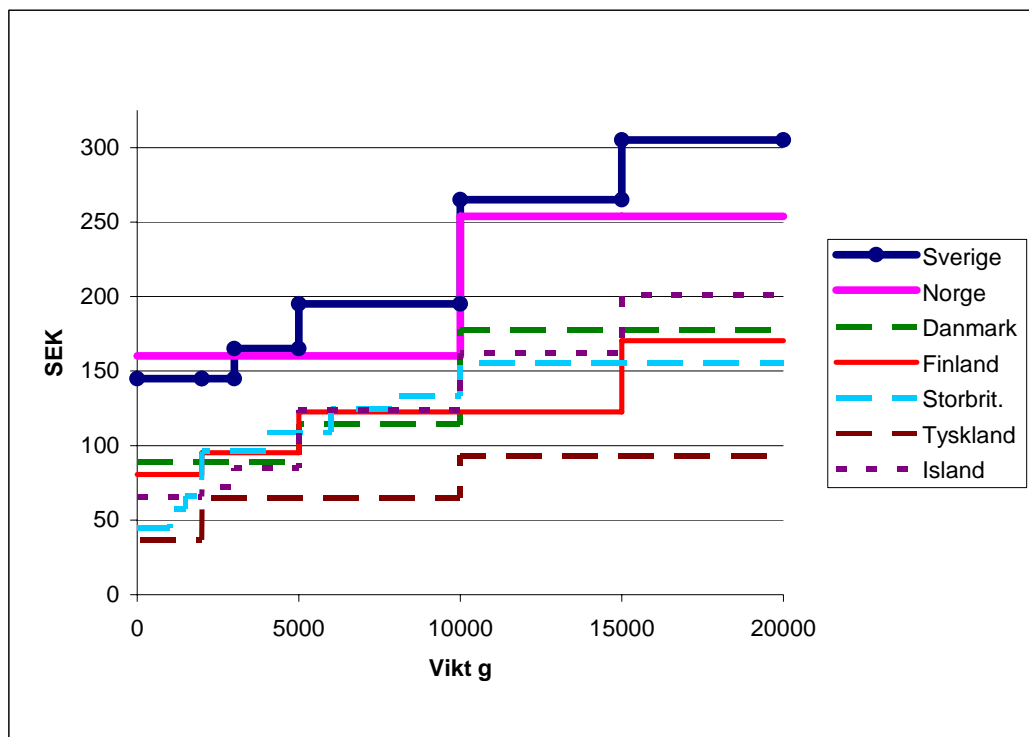
De olika ländernas operatörer särskiljer sig till att börja med genom att använda sig olika viktskalor för inrikes postpaket. Sverige har fem viktklasser, Finland fyra och Danmark tre medan Norge endast tillämpar två klasser (upp till 20 kg). Royal Mail tillämpar å andra sidan hela sju viktklasser.

Prisjämförelsen presenteras i figur 4. Prismässigt ligger Sverige och Norge båda väsentligt över Danmark och Finland på inrikes paketbefordran. Sverige är billigare än Norge enbart för paket mindre än 3 kg. För tyngre paket är Sverige otvetydigt dyrare, sammantaget är prisnivån alltså högst i Sverige. Island, Finland och Danmark ligger avsevärt lägre. Itella (Finland) ligger mellan 37 % och 54 % lägre än Posten Sverige beroende på viktklass, medan motsvarande siffror för Post Danmark är 33 % - 46 %, och för Postur Island 34 % - 54 %. Man bör dock ha i åtanke att i Danmark är inrikes paket momsbefriade, vilket gör att man i intäktspris räknat ligger på en högre prisnivå än Finland, men ändå betydligt lägre än Sverige. Island ligger lägst av alla nordiska länder för de lägre viktklasserna men ligger något över Danmark och Finland för högre vikter.

Rangordningen i Norden vad gäller prisnivån på inrikes paket blir sammantaget följande (billigast först): 1) Island 2) Finland 3) Danmark 4) Norge 5) Sverige

Tyskland ligger för hela viktskalan betydligt billigare än de nordiska länderna räknat i konsumentpris. Ett 20 kg:s inrikespaket är ex.vis 69% billigare i Tyskland än i Sverige räknat i konsumentpris. De brittiska priserna är mellan 34 % och 54 % lägre än de svenska.

Figur 5 Konsumentpriser, inrikes postpaket

Figur 5) Priser i SEK inklusive ev. moms

3.2.2. Utrikes paket, Europa

När det gäller prissättning av utrikespaket kan vi konstatera att Posten Sverige, Posten Norge, Postur Island samt Post Danmark har en likartad grundprincip i praktiken där man till ett grundpris per paket lägger till ett viktillägg per kg vikt. Dock särskiljer sig Posten Norge högst väsentligt från de andra två när det gäller synen på hur stor del av priset som är fast och hur stor del som beror på vikt; I Norge är man betydligt mindre "viktkänslig" då man debiterar ungefär hälften av viktillägget men har ett betydligt högre grundpris per paket. (Se vidare tabell 4.) Finland har en klassisk vikttrappa med samma steg som inrikes paket även för utrikes.

Tabell 4 Tariffmodeller, utrikes paket, Europa (inkl. ev. moms)

	Till: Europa	Grundpris, per paket	Tillägg per kg
Från:	Sverige	200 SEK	28,75 SEK
	Danmark	165 DKK ≈ 210 SEK	21 DKK ≈ 26,67 SEK
	Norge	220 NOK ≈ 261 SEK	10 NOK ≈ 11,86 SEK
	Island	2210 ISK ≈ 171 SEK	400 ISK ≈ 30,90 SEK
	Finland	ca €17 ≈ 160 SEK	mellan 5,40 SEK och 10,20 SEK beroende på viktklass

Detta får till följd att Posten Norge är dyrast på lågviktiga paket, medan man ligger betydligt bättre till på tyngre paket, t.o.m. är billigast i Norden för ett antal högre vikter, se figur 6. Räknat i konsumentpris är paket till Europa dyrast att skicka från det mer avlägset belägna Island, men näst dyrast är med klar marginal Posten Sverige.¹³

Rangordningen vad gäller prisnivån på utrikes paket till Europa blir följande (billigast först):

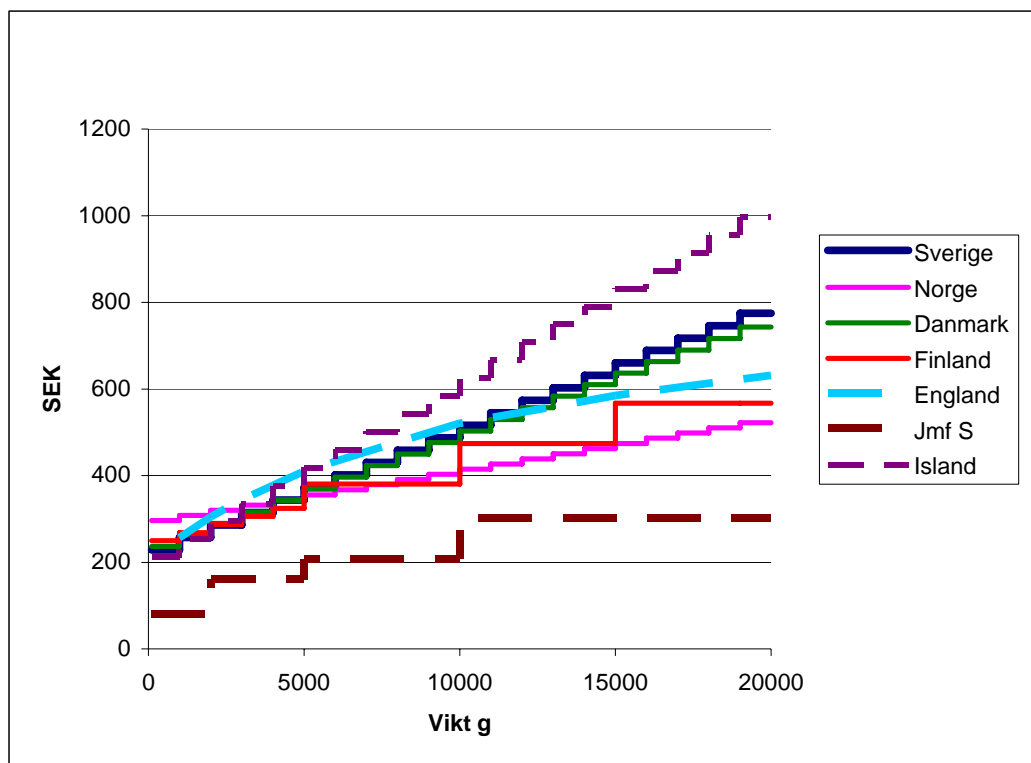
Konsumentpriser: 1) Finland 2) Norge 3) Danmark 4) Sverige 5) Island

Posten Sverige är alltså för Europapaket den dyraste skandinaviska operatören, medan t.ex. det mer perifert belägna Finland har väsentligt lägre konsumentpriser.

Deutsche Post ligger för hela viktskalan betydligt billigare än de nordiska operatörerna. Ett 20 kg:s Europapaket är exempelvis 61% billigare i Tyskland än i Sverige räknat i konsumentpris. Royal Mail ligger på ungefär samma nivå som de skandinaviska operatörerna.

¹³ Moms tas ut i Sverige & Finland, men ej i Danmark, Island & Norge.

Figur 6 Konsumentpriser, utrikes postpaket, Europa

Figur 6) Priser inklusive ev. moms

3.2.3. Utrikes paket, övriga världen

När det gäller paket till världen utanför Europa gäller samma momsregler i samtliga länder; denna befordran är ej momspliktig. Detta innebär att det inte är någon skillnad på konsument- och intäktspris.

Postur Island ligger på högst prisnivå utom för lägre vikter, se figur 7. Av övriga länder följer sedan Post Danmark, som är klart dyrast av de skandinaviska grannländerna på paket till resten av världen, med undantag för de lättaste paketen. Orsaken är att viktdebiteringen (tillägg per kg), se tabell 5, är avsevärt högre än i övriga Skandinaviska länder. Det är noterbart att principerna för prissättning vad gäller hur snabbt kostnaden ökar med vikten är så vitt skilda för de olika operatörerna.

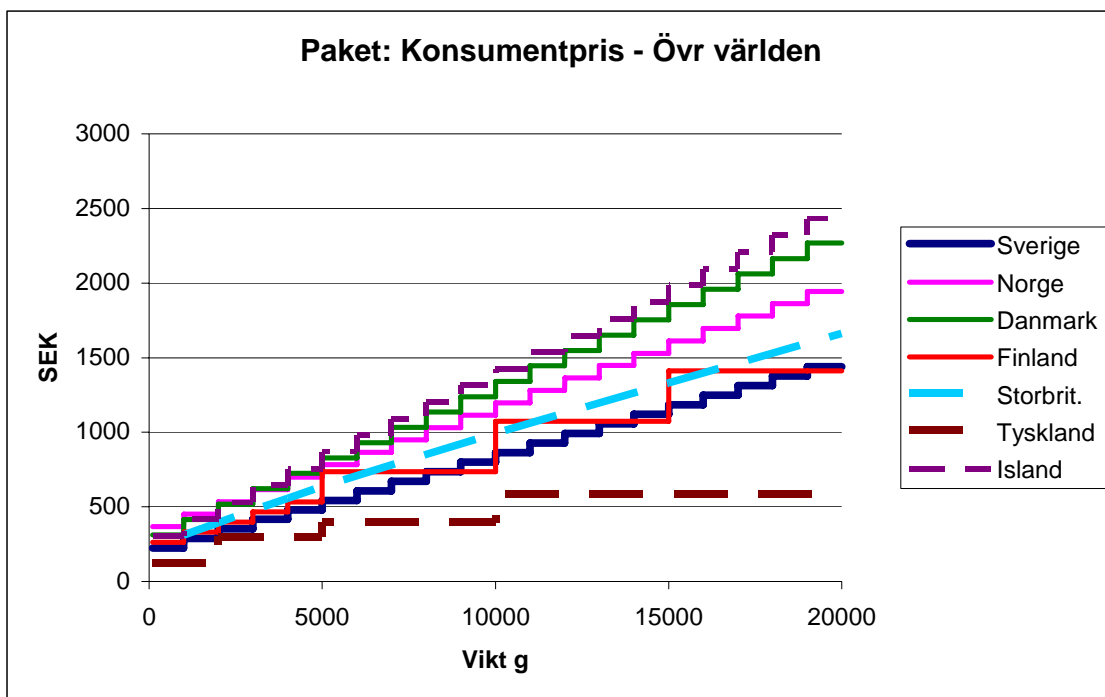
Tabell 5 Tariffmodeller, utrikes paket, övriga världen

	Till: Övr världen	Grundpris, per paket	Tillägg per kg
Från:	Sverige	165 SEK	62 SEK
	Danmark	165 DKK ≈ 210 SEK	81 DKK ≈ 103 SEK
	Norge	220 NOK ≈ 261 SEK	70 NOK ≈ 83,00 SEK
	Island	2545 ISK ≈ 197 SEK	1445 ISK ≈ 111 SEK
	Finland	ca €20,45 ≈ 194 SEK	mellan 40 SEK och 69 SEK beroende på viktclass

Posten Sverige är billigast i Norden vad gäller postpaket till övriga världen, se vidare figur 7. Rangordningen i Norden vad gäller prisnivån på utrikes paket till övriga världen blir följande (billigast först): 1) Sverige 2) Finland 3) Norge 4) Danmark 5) Island

Även här är Tyskland substantiellt billigare än de nordiska länderna, och skillnaden är större ju tyngre paket det gäller. Skillnaden mellan Sverige och Tyskland på 20 kg:s paketet är 58%. Royal Mail ligger ungefär på samma prisnivå som finska Itella.

Figur 7 Konsumentpriser, utrikes postpaket, övriga världen

Figur 7) Priser i SEK, tjänsten momsbefriad i samtliga länder

3.2.4. Sammanfattning paketbefordran

Den svenska Posten är dyrast i Norden på inrikes postpaket, se vidare tabell 6. För paket till Europa är endast Island dyrare. Å andra sidan är svenska Posten billigast i Norden på paket till övriga världen.

I en vidare internationell jämförelse ligger Deutsche Post generellt väsentligt lägre i pris än den billigaste nordiska operatören. Noterbart är att volymmässigt stora Royal Mail ligger i nivå med flera nordiska länder.

Tabell 6 Rangordning prisnivå postpaket; konsumentpris

Konsument- prisinivå	Inrikes	Utrikes	
		Europa	Övr. världen
Dyrast	Sverige	Island	Island
...	Norge	Sverige	Danmark
...	Danmark	Danmark	Norge
...	Finland <i>Storbrit.</i>	<i>Storbrit.</i> Norge	<i>Storbrit.</i> Finland
Billigast	Island <i>Tyskland</i>	Finland <i>Tyskland</i>	Sverige <i>Tyskland</i>

4. Avslutande diskussion och slutsatser

Svenska Posten ligger relativt lågt i prisnivå för inrikes brev, där endast isländska Postur har en lägre prisnivå. Tar man hänsyn till de skilda momsreglerna framstår skillnaden mot såväl Island, som de stora länderna Tyskland och Storbritannien som marginell. Däremot är svenska Posten dyrast i Norden vad gäller utrikes brev till Europa.

På paketsidan är svenska Posten relativt dyra. På inrikes paket är svenska Posten dyrast av alla länderna i undersökningen. Kopplat till den stora prisökningen det senaste decenniet, så är det inte förvånande. Vad gäller utrikes paket till Europa ligger Posten högt även i denna kategori, endast Island har en högre prisnivå. Däremot är Posten billigast av de nordiska operatörerna vad gäller paket till destinationer utanför Europa.

Det är noterbart att just Europaförsändelser, både brev och paket, är relativt dyra att skicka från Sverige. För utrikes försändelser är det dock allmänt så att en stor del av kostnaden för avsändarlandets operatör utgörs av den kompensation som mottagarlandet erhåller från denne, för att utföra utdelningen i mottagarlandet. Dessa ersättningar mellan de nationella postoperatörerna regleras antingen genom internationella clearing-system eller bilaterala avtal, och är svåra att påverka för den enskilda operatören.

PTS granskning visar att Posten Sverige för år 2007 är den nationella postoperatör i Skandinavien (inkl. Finland) som har bäst rörelsemarginal totalt för brev- och paketverksamheten.¹⁴ Studerar vi brev- och paketverksamheterna var för sig framkommer att den rapporterade rörelsemarginalen är väsentligt högre inom brevverksamheten (10,7 % jämfört med 2,2 %).¹⁵ Jämför vi vidare priserna på brev med paket ligger Posten Sverige, relativt sett, högre i pris på pakettjänsterna än på brevsidan i den internationella jämförelsen. Tittar vi på de rapporterade marginalerna kan vi alltså konstatera att det dock är pakettjänsterna som under 2007 gick sämst (i likhet med föregående år). Ur lönsamhetssynvinkel framstår därför de stora prisökningarna på inrikes postpaket de senaste åren som förklarliga. I sken av att prisnivån ändå internationellt sett är mycket hög på det för konsumenterna så viktiga inrikes postpaketet, så finns ändå indikationer på att Postens paketprissättning bör granskas närmare. Man bör särskilt notera att de prisnivåer som granskats i denna rapport är de som gäller för konsumenter. Eftersom det är lätt att konstatera att Posten Sverige tillämpar väsentligt lägre priser för större kunder enl. statliga avropsavtal och andra kundavtal, kan de låga rörelsemarginalerna vara en effekt av att medelintäkten per försändelse dras ner väsentligt av avtalspriserna, trots de höga

---

¹⁴ Se bilaga 1, tabell B1.2.

¹⁵ Se bilaga 1, tabellerna B1.3 och B1.4.

priserna på konsumentinriktade tjänster. Frågan är om de stora prisskillnaderna mellan olika kundgrupper kan anses skälig.

En parameter som inte får glömmas bort i sammanhanget, är givetvis kvaliteten på de tjänster som erbjuds. Oberoende mätningar av kvaliteten brukar visa att Posten AB ligger mycket bra till i en internationell jämförelse.

Generellt kan även noteras att det finns klara principiella skillnader i de prissättningssystem som används i de olika länderna. Detta är något förvånande då priserna i samtliga undersökta länder skall vara kostnadsbaserade, och man borde kunna anta att parametrar som vikt och antal försändelser borde ha ungefär samma tyngd i de olika operatörernas prissystem. Posten Sverige är den enda operatör i undersökningen som inte tillämpar en vikttrappa med en viktgräns vid 50g.

Vidare noteras betydliga skillnader mellan hur respektive operatör, relativt sett, prissätter inrikestjänster visavi utrikestjänster. Som ett exempel kan nämnas att Royal Mail ligger mycket lågt i priser på inrikes brev, medan man tydligt kompenserar detta genom relativt sett betydligt högre priser på utrikes brev, särskilt till övriga världen. För Posten Sverige är det framförallt försändelser till Europa som verkar prissättas relativt dyrt sett i förhållande till inrikes försändelser.

I vissa andra länder, exempelvis Finland, är det tvärtom, där man har liten skillnad mellan inrikes portot och portot till Europa. Det indikerar att vissa utländska postoperatörer istället väljer att underlätta ett lägre Europaporto genom högre porto på inrikes försändelser.

För Posten AB kan konkluderas att man i en internationell jämförelse genomsnittligt ligger i ett mellanskikt. Med hänsyn till de strukturella förutsättningarna för postverksamhet indikerar detta inte att prissättningen i allmänhet skulle vara orimlig i förhållande till kostnadsbild och kvalitet. På det för den enskilde konsumenten så viktiga 1:a klass-portot ligger Posten bra till i jämförelsen. Troligen är det ett resultat av det svenska pristaket som hindrar Posten att höja priserna utöver KPI-utvecklingen. Uppenbarligen hindrar inte pristaket Posten att hålla en god rörelsemarginal i brevverksamheten (10,7% 2007).

Källor

Priser:

www.deutschepost.de (2008-09-01)

www.postdanmark.dk (2008-09-01)

www.posten.no/Portal (2008-09-01)

www.posten.se (2008-09-01)

www.posti.fi (2008-09-01)

www.postur.is (2008-09-01)

www.royalmail.co.uk (2008-09-01)

Valutakurser:

www.riksbanken.se (2008-09-05)

Bilaga 1

Rörelsemarginaler 2007

Koncernnivå

Norge	Finland	Danmark	Sverige
3,94%	6,03%	7,02%	6,67%

Tabell B1.1 Rörelsemarginaler,¹⁶ koncernnivå. Källor: årsredovisningar 2007

Brev och paket, totalt

Norge *)	Finland	Danmark	Sverige
2,21%	7,34%	7,02%	8,34%

Tabell B1.2 Rörelsemarginaler brev- och paketsegment totalt. Källor: årsredovisningar 2007

*) Norge, inklusive tungtransporter

Brev

Norge	Finland	Danmark *)	Sverige
0,70%	9,95%	13,48%	10,7%

Tabell B1.3 Rörelsemarginaler brevsegment. Källor: årsredovisningar 2007

*)Danmark exkl. utrikes

Paket

Norge *)	Finland	Danmark **)	Sverige
3,78%	3,58%	-15,07%	2,2%

Tabell B1.4 Rörelsemarginaler paketsegment. Källor: årsredovisningar 2007

*)Norge inkl. tungtransporter

**)Danmark exkl. utrikes

¹⁶ Med rörelsemarginal avses genomgående rörelseresultat som andel av omsättning.